

VAN DEPREMİ İLE İLGİLİ YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bilindiği gibi ilki 23 Ekim ikincisi ise 09 Kasım tarihinde olmak üzere Van ilimizde iki büyük çaplı deprem meydana gelmiştir. Deprem ile ilgili yürütülen çalışmalara destek vermek amacıyla HASUDER'in teklifi ve Sağlık Bakanlığı'nın görevlendirmesi ile 23 Kasım-2 Aralık 2011 tarihleri arasında Van ilinde görev yaptım. Bu süreçteki gözlemlerime dayanarak Van ilinde yürütülen deprem sonrası çalışmalara ilişkin değerlendirmelerim şu şekildedir:

GÜÇLÜ YANLAR

İl sağlık yöneticilerinin görevlerinin başında olması: Depremi de yaşamış olan il sağlık yöneticileri her şeye rağmen görevlerinin başındadır. Ziyaret tarihleri sırasında il sağlık müdürü Dr. Orhan Özdemir izin alarak ilden ayrılmış ve yerine sağlık müdür yardımcısı Dr. Bilal Acar vekalet etmiştir. Benzer şekilde diğer sağlık yöneticileri de dönüşümlü olarak dinlendirilmiş ve hizmetin sürekliliği sağlanmıştır.

Sağlık Bakanlığınca sağlanan personel desteği: Depremlerin başlangıcından beri Sağlık bakanlığınca çeşitli illerden belirli sürelerle (genellikle 10 gün) yapılan görevlendirmelerle ek sağlık personeli temin edilmektedir. Ancak bu personel ağırlıklı olarak acil sağlık hizmetleri ve ikinci basamak sağlık kuruluşlarında görevlendirilmektedir. Koruyucu sağlık hizmeti yapacak toplam 10 ekip bulunmaktadır. Bu ekipler özellikle kırsal bölgede veya aile hekimi bulunmayan ASM bölgelerinde aşılama ve toplum taraması gibi hizmetleri yürütmektedir.

ASM'lerin faaliyete geçmiş olması: Van il merkezinde bulunan toplam 20 ASM'den 8 tanesi hasar görmüştür (1, 3, 10, 13, 14, 16, 17 ve 19 numaralı ASM'ler). Bunlardan bazılarının binası tamamen kapatılarak personeli başka yerlerde görevlendirilmiştir (1, 10, 13, 17 ve 19 numaralı ASM'ler). Hasarlı olan 3 numaralı ASM (aynı zamanda Van merkez TSM ve AÇSAP merkezi), 14 ve 16 numaralı ASM çadırlarda faaliyet göstermektedir. Geri kalan ASM'ler faaliyete geçmiştir ve günlük hizmetlerini sürdürmektedir. Bunların içerisinde bölgedeki tüm çocukların aşılmasını sağlamış olan Karpuzalan ASM gibi sağlık kuruluşları bile bulunmaktadır. Sağlık kuruluşlarına yapılan ziyaretlerin bir özeti Ek 1'de verilmiştir.

Depreme maruz kalan sağlık personeline dinlenebilmeleri için izin verilmiş olması: Sağlık müdürlüğünün talimatıyla birinci basamakta görev yapan tüm personelin dönüşümlü olarak izin kullanması sağlanmıştır. Bu, sağlık personelinin motivasyonunu artırıcı bir önlem olarak yararlı olmuştur.

Çevre sağlığı hizmetlerinin başarılı bir şekilde organize edilmiş olması: Sağlık bakanlığı merkez teşkilatının ve diğer illerden yapılan görevlendirmelerle özellikle su sağlığı çalışmalarını şu ana kadar başarılı bir şekilde yönetilmiştir.

Bağışıklama hizmetlerinin planlanmasında il dışından gelen ekiplerin verimli çalışması: Ziyaret yapıldığı dönemde Balıkesir il sağlık müdürlüğü bulaşıcı hastalıklar şube müdürü Dr. Mustafa Akpınar, Dr. Şenol Sever ve gezici ekipleri

koordine eden Bornova TSM hekimi Dr. Nihat Özsoy aşılama çalışmalarının koordinasyonunun sağlanması, ASM'lerin aşılama hizmetlerini daha aktif olarak vermesinin sağlanması ve sürveyansın güçlendirilmesi konusunda ciddi çaba göstermişlerdir.

Performans uygulamasına ara verilmiş olması: Deprem nedeniyle Van ilinde aile hekimlerinde performans uygulamasına 6 aylığına ara verilmiştir. Bu uygulama her ne kadar koruyucu hizmetlere gereken önemin verilmeyebileceği endişesini beraberinde getirse de sağlık kuruluşlarına yapılan gezi sırasında performans uygulaması olmasa da aşılama hizmetleri başta olmak üzere koruyucu hizmetlere önem verileceği tüm sağlık personeline ifade edilmiştir. Performans uygulamasına ara verilmesi, daha gerçekçi verilerin toplanması konusunda yararlı olacaktır.

Deprem nedeniyle uygulamaya yeni aşilar konmuş ve lojistiğinin sağlanmış olması: Sağlık Bakanlığı, 6-59 aylık gruba rutin aşılamalara ek olarak mevsimsel influenza aşısı, eksik aşıları olan yaş gruplarında (3-4 yaş grubu) konjuge pnömokok aşısı, 65 yaş üzeri ve risk grubundaki kişilere mevsimsel influenza ve polisakkarti pnömokok aşısı uygulanmasını istemiş ve yeterli miktarda aşığı temin ederek ile göndermiştir. Bu durum, mevsimsel hastalıklardan korunma oranını artıracaktır.

ZAYIF YANLAR

Koordinasyon yetersizliği: İlde Sağlık Bakanlığınca görevlendirilen Müsteşar yardımcısı Dr. Hasan Çağıl, Kocaeli il sağlık müdürü Dr. Hasan bey ve İl sağlık müdürlüğüne vekalet eden Dr. Bilal Acar sağlık hizmetlerini koordine etmekle görevlidir. Ancak zaman zaman bazı ekiplerin hiç görev almadan günlerce beklemeleri veya araç temin edilememesi nedeniyle gezici ekiplerin göreve çıkamaması gibi sorunlarla karşılaşabilmektedir.

Depremi ilk günlerinde başka illerden gelen sağlık yöneticilerince sağlık hizmetlerinin yönetilmiş olması: Depremi ilk günlerinde sırasıyla Kocaeli ve Sivas il sağlık müdürlüklerinden yönetim desteği alınmıştır. Bu uygulama yerel yöneticilerin deprem travmasını atlatabilmeleri açısından iyi bir uygulama gibi görünmekte ise de uygulamada farklı sakıncalar ortaya çıkmıştır. Kocaeli sağlık müdürlüğü ekibinin yöneticiliği sırasında birinci basamak sağlık hizmetleri daha iyiye gitmiş iken Sivas sağlık müdürlüğü yönetiminde ikinci basamak sağlık hizmetlerinin daha iyiye gittiği yerel sağlık personeline ifade edilmiştir.

Sağlık personelinin barınma ihtiyacının yeterli nitelikte karşılanamamış olması: Bugüne kadar sağlık ve yardımcı sağlık personeli barınma ihtiyaçlarını kendi imkanlarıyla ve genellikle çadırlarla karşılamaktadır. Sağlık personeli, özellikle sürmekte olan depremler nedeniyle tedirgindir ve barınma için konteyner talebi vardır. Ancak konteyner dağıtımında sağlık yöneticilerinin herhangi bir yetkisi bulunmaması ve henüz yeterli konteyner bulunmadığından bu talep karşılanamamıştır ve sağlık personeli bu nedenle küskün ve tepkilidir.

Hasarlı sağlık kuruluşlarının hizmet vermesini sağlayacak düzenleme yapılamamış olması: Hasarlı olan sağlık kuruluşlarının hasar tespiti henüz yeterince yapılamamıştır. Bunda depremlerin devam ediyor olmasının da etkisi vardır. Sağlık kuruluşlarında hasar tespitlerinin yapılması ve hasarlı sağlık kuruluşlarında daha iyi koşullarda sağlık hizmeti vermeyi sağlayacak düzenlemelerin yapılması (konteyner temini gibi) sağlık personelinin en önemli beklentisidir ve bu henüz yeterince karşılanamamıştır.

İlden ayrılan veya ayrılmak isteyen personel: Depremi yaşıyan sağlık personelinin bir kısmı tayin talebinde bulunmuş, bir kısmı da istifa ederek ayrılmıştır. Bu sağlık personelinin yerine atama yapılmasının biraz zaman alacak olması önemli bir sorundur.

Kurumlar arası işbirliğinin yeterince yapılamaması: İlde bazı kurumlarla yeterince işbirliği yapılamamaktadır. Bu kurumlar arasında yerel yönetim ve üniversite gelmektedir. Bu işbirliği yetersizliğinin çeşitli nedenleri olmakla birlikte sonuçta bu kurumların desteğinin yetersizliği sağlık kuruluşlarının etkinliğini azaltmaktadır.

Aile planlaması malzemesi temininde yaşanan sıkıntı: Ziyaretin yapıldığı dönemde gezilen ASM'lerde aile planlaması malzemelerine ciddi talep olduğu ifade edilmiştir. Özellikle cinsel yolla bulaşan hastalıklardan da koruma özelliği nedeniyle kondom talebi olmuştur. Bir aile sağlığı elemanı kendisine bir aylık kullanım için 8 adet kondom verildiğini ifade ederek sitem etmiştir. Aynı ortamda bulunan Sağlık Bakanlığı Ana ve Çocuk Sağlığı Hizmetleri genel müdür yardımcısı Dr. Selahattin Şahin bu ihtiyacın aylık iğneler yoluyla karşılanmasını söylemiştir. Bu iğnelerin il sağlık müdürlüğüne de Sağlık bakanlığınca da alım ihalesinin yapıldığı ve yakında dağıtılabileceğini söylemiştir. Ancak neden sadece iğne önerildiği, neden kondom alımı yapılmadığı konusunda herhangi bir açıklama yapmamıştır. Sonuçta şu anda aile planlaması malzemesi temininde sıkıntı vardır.

Aile hekimlerinin kullandığı bilgi sisteminin yapısı: Tüm aile hekimleri fiilen görev başında olmadıkları için izinli olan aile hekimlerine bağlı nüfustaki kişilerin aşıları yapılırsa bile kullanılan sistem bu bilgilerin başkalarınca girilmesini engellemektedir. Bu da sonuçta bu kişilerin aşısız gibi görünmesine neden olmaktadır.

FIRSATLAR

Deprem ile ilgili çalışmalara destek vermeye çalışan sivil toplum kuruluşlarının varlığı: Sağlık bakanlığı dışında TTB ve benzer sivil toplum kuruluşları sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesinde destek vermektedir. Ayrıca bazı mahallelerde başka illerin belediyelerinin sağlık ekiplerinin özellikle tedavi edici sağlık hizmeti verdikleri gözlenmiştir. Ancak bu tür hizmetlerin bazı sakıncaları da olabilmektedir. Örneğin bu belediyelerin verdikleri tedavi edici sağlık hizmetleri sırasında hastaların ilaçları da verilmektedir. Oysa ki ilde normal günlük yaşama dönüşü sağlamanın bir adımı olarak ASM'lerde sadece reçete yazılmakta, ilaçların eczanelerden alınması

gerekmektedir. Bu durum, Sağlık Bakanlığına bağlı ASM'lerin saygınlığının zayıflamasına neden olabilir.

TEHDİTLER

Bölgenin iklim koşulları: Bölgenin iklim özelliği olarak soğuk olması özellikle su ve atıkların bertarafı konularında zaman içerisinde daha ciddi sorunların ortaya çıkmasına neden olma (donma, patlama, sistemlerin tıkanması) olasılığı vardır. Çadırlarda yaşayan kişilerin çoğunluğunun kullandığı çadırların yazlık çadır olması bu tür sorunların görülme olasılığını arttırmaktadır. Ayrıca her ne kadar iklim koşullarına dirençli olarak tanıtılsa da mevlana evleri gibi birimlerin, bu bölgenin iklim koşullarında yeterince koruyucu olmadığı çeşitli kişilerce ifade edilmiştir.

Depremlerin sürüyor olması: Depremler, çeşitli şiddetlerde de olsa halen devam etmektedir. Zaman zaman 30 Kasım sabaha karşı olan 5,0 şiddetindeki deprem gibi şiddetli depremler de görülebilmektedir. Bu bir yandan geleceğe yönelik planlama yapılmasını zorlaştırmakta, bir yandan da insanları, özellikle de sağlık personelini karamsarlığa itmektedir.

Sağlık kuruluşlarının hasarlı olması: Sağlık kuruluşlarında bina hasarı yanı sıra başka türlü hasarlar da meydana gelmiştir. Örneğin 4, 14 ve 18/20 (ikisi aynı binada hizmet vermektedir) numaralı ASM'lerde kaloriferler çalışmamaktadır. Uygulanan aile hekimliği sistemine göre bu kaloriferlerin çalışır duruma getirilmesi aile hekiminin görevidir. Ancak şu an tüm aile hekimlerinin görevde olmaması nedeniyle bu kişilerin işbirliği yapıp bu tür ciddi harcama gereken onarımları düzeltebilmeleri mümkün olamamaktadır.

Çadır kentler dışında ve mahalle aralarında kurulmuş olan çadırlarda insanların yaşıyor olması: İnsanlar evlerinden uzaklaşmamak ve benzeri sebeplerle evlerine yakın alanlara çadır kurmuş ve buralarda barınmaktadır. Çadır kentlerdeki çeşitli koşullar orada hizmet vermekte olan sağlık personeli tarafından denetim altında tutuluyor olmasına rağmen bu tür çadırlarda böyle bir avantaj yoktur ve bu çadırlar çeşitli sağlık sorunları açısından daha fazla risk taşımaktadır.

Nüfusun il dışına göç etmesi: Oranını kestirmek zor olsa da il içerisinde ve il dışına doğru sürekli bir nüfus hareketliliği vardır. İl merkezinden köylere veya depreme daha dayanıklı olarak görülen mahallelere göç olmuştur. Daha önemlisi, henüz tam bilinemeyen miktarda nüfus da il dışına göç etmiştir. Bu, özellikle koruyucu sağlık hizmetlerinin planlanması ve sonuçlarının değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır.

Bu değerlendirmelerin sonucunda:

1. Van ilinin gerek sağlık insan g¼c¼ gerekse lojistik y¼n¼nden desteklenmesi s¼rd¼r¼lmelidir.
2. İçme ve kullanma suları gibi çevresel ¼zelliklerin izlenmesi s¼rd¼r¼lmelidir.
3. Sağlık personelinin başta barınma olmak ¼zere çeşitli talepleri dikkate alınmalı ve bu talepleri karşılayabilecek d¼zenlemeler yapılmalıdır.
4. ¼zellikle aile planlaması malzemeleri gibi malzemelerin temini ve bu ihtiyacı karşılanması sağlanmalıdır.
5. Sağlık kuruluşların fizik koşullarını d¼zeltmeyi sağlayacak desteklemeler (hizmet vermek için konteyner temini, saptanan bazı arızaların giderilmesi gibi) yapılmalıdır.
6. Koruyucu hizmetler ve bulaşıcı hastalıkların s¼rveyansı bundan sonra da sıkı bir Şekilde s¼rd¼r¼lmelidir.
7. Depreme rağmen g¼revinin başından ayrılmadan ¼zveriyle hizmete devam eden sağlık personelinin ¼d¼llendirilmesi bu kişilerin motivasyonunu artıracaktır. İnsanları kırmayacak ve onore edebilecek bir ¼d¼l sistemi geliştirilmeli ve adil biçimde uygulanmalıdır.

Doç. Dr. İskender G¼N

HASUDER ¼yesi

Erciyes ¼niversitesi Tıp Fak¼ltesi Halk
Sağlığı Anabilim Dalı ¼ęretim ¼yesi

Ek 1: Sağlık kuruluşlarına yapılan ziyaretler ve buralardaki tespitler

Van merkez:

Sağlık kuruluşu	Ziyaret tarihi	Ziyaret ekibi	Tespitler
Merkez 1 Nolu ASM			Binanın hasarlı olduğu belirtildiğinden ziyaret edilmemiştir
Merkez 2 Nolu ASM	29.11.2011	Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	- 4 aile hekimi var, rotasyonla çalışıyor - Dr. Bahar Ergül ile görüşüldü - Isınma kaloriferle sağlanıyor
Merkez 3 Nolu ASM Merkez TSM AÇSAP merkezi	25.11.2011	AÇSAP gn. Md. yardımcısı Dr. Selahattin Şahin Dr. Coşkun bey AÇSAP şube md. hemşire Büşra Soğanda	- Bina hasarlıdır. Hizmette kullanmak üzere konteyner talebi vardır - 8 Aile hekiminden 4'ü izinli, 4'ü görev başındadır - TSM'de iki halk sağlığı uzmanı görev yapmaktadır. Bir halk sağlığı uzmanı görev başındadır.
Merkez 4 Nolu ASM	28.11.2011	Dr. Mustafa Akpınar ve Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	-Kadrolu 6 aile hekimi var ve 3'ü çalışıyor -Kalorifer arızalı olduğundan çalışmıyor -Bölgeden dışarı göç olduğu belirtildi
Merkez 5 Nolu ASM	28.11.2011	Dr. Mustafa Akpınar ve Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	- 4 aile hekimi var, 2'si faal - Dışarı göç olduğu ifade edildi
Merkez 6 Nolu ASM	28.11.2011	Dr. Mustafa Akpınar ve Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	- İstasyon mahallesindeki ASM'de ciddi hasar görünmüyor. - 6 aile hekimi var, 2'si faal - Aşılama hizmetleri veriliyor - Miktarı bilinmiyor ancak dışarıya göç olduğu ifade edildi
Merkez 7 Nolu ASM	29.11.2011	Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	- Binada hasar yok, ısınma sağlanıyor - 5 aile hekiminin hepsi görevde
Merkez 8 Nolu ASM	29.11.2011	Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	- Binada hasar yok. - 3 aile hekimi var, Dr. Ali Aybar görevi başında -Dışarıdan göç alan bir bölge
Merkez 9 Nolu ASM	29.11.2011	Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	- 3 aile hekimi var, rotasyonla çalışıyor - Dr. Diba Yıldızhan ile görüşüldü - Bölgede dışarıya göç olduğu belirtildi -Isınma kaloriferle sağlanıyor

Merkez 10 Nolu ASM	Binanın hasarlı olduğu belirtildiğinden ziyaret edilmemiştir		
Merkez 11 Nolu ASM	28.11.2011	Dr. Mustafa Akpınar ve Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	- Dr. Mine Kurukılıç ile görüşüldü - 6 Aile hekimi var, 3'ü faal
Merkez 12 Nolu ASM	25.11.2011	AÇSAP gn. Md. yardımcısı Dr. Selahattin Şahin Dr. Coşkun bey AÇSAP şube md. hemşire Büşra Soğanda	- Binada hasar görünmüyor. - Dr. Seyfettin Soyalp ile görüşüldü. - Aile planlaması talebi dile getirildi. Aile sağlığı elemanı kendisine bir aylık talebinin karşılığı olarak sadece 8 adet kondom verildiğini ifade etti.
	28.11.2011	Dr. Mustafa Akpınar ve Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	- Halk sağlığı laboratuvarının bir an önce faaliyete geçmesi talebi - Sağlık personeline de esnafa olduğu gibi deprem nedeniyle kredi verilmesi talebi dile getirildi - Van'da görev yapmış ve deprem yaşamış sağlık personeli diğer illere tayin istediğinde belli bir kontenjan tanınması talebi dile getirildi
Merkez 13 Nolu ASM	Binanın hasarlı olduğu belirtildiğinden ziyaret edilmemiştir. Buradaki sağlık personelinin İŞGEM çadır kentinde görevlendirildiği bildirilmiştir.		
Merkez 14 Nolu ASM	28.11.2011	Dr. Mustafa Akpınar ve Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	- 4 aile hekimi var, 2'si görev başında - Kalorifer arızalı olduğundan çalışmıyor
Merkez 15 Nolu ASM	25.11.2011	AÇSAP gn. Md. yardımcısı Dr. Selahattin Şahin Dr. Coşkun bey AÇSAP şube md. hemşire Büşra Soğanda	- Bina girişindeki çatlak dışında binada ciddi hasar olmadığı belirtildi - 3 aile hekiminden 2'si izinli 1'i görev başında, Dr. Mehmet Yıldırım Altay ile görüşüldü - Aile hekimi kendi nüfusundan olmayanlara yapılan aşılama sorunu olarak belirtti
	28.11.2011	Dr. Mustafa Akpınar ve Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	- Toplam 3700 olan nüfusun 2500'ünün il dışına göç ettiği belirtildi -Sağlık personelinin barınma sorunu olduğu ve konteyner talebi dile getirildi.

Merkez 16 Nolu ASM	28.11.2011	Dr. Mustafa Akpınar ve Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	<ul style="list-style-type: none"> - Bina hasarlı, çadırda hizmet veriliyor - Aşılama hizmeti verilemiyor. - Kadrolu 4 aile hekiminden ikisi görev başında, diğerleri izinli
Merkez 17 Nolu ASM	Binanın hasarlı olduğu belirtildiğinden ziyaret edilmemiştir		
Merkez 18 ve 20 Nolu ASM	29.11.2011	Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	<ul style="list-style-type: none"> - Bina hasarlı - Kalorifer tesisatı depremde zarar görmüş ve çalışmıyor - Mesai henüz başlamadığından aile hekimi ile görüşülemedi ancak 6 aile hekiminden 2'sinin çalıştığı bildirildi
Merkez 19 Nolu ASM	Binanın hasarlı olduğu belirtildiğinden ziyaret edilmemiştir. Hekimi Mehmetçik çadır kentinde görev yapmaktadır.		
Bostaniçi 1 Nolu ASM	25.11.2011	AÇSAP gn. Md. yardımcısı Dr. Selahattin Şahin Dr. Coşkun bey AÇSAP şube md. hemşire Büşra Soğanda	<ul style="list-style-type: none"> - Dr. Teyyar Abi ile görüşüldü - 5 aile hekimi olmasına rağmen 1 hekim faal - Şehir merkezinden bölgeye doğru olan göç sonucunda nüfusta artış olduğu ifade edildi - Sağlık personelinin barınma sorunu olduğu dile getirildi
	29.11.2011	Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	
Bostaniçi 2 Nolu ASM	29.11.2011	Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	<ul style="list-style-type: none"> - Dr. Engin Alçiçek ile görüşüldü - 3 aile hekiminden 2'si görevde - Bölgede fazla hasar yok, ısınma sorunu yok
Erçek ASM	30.11.2011	Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	<ul style="list-style-type: none"> - Sobayla ısınıyor, kalorifer var ama faal değil - 2 aile hekimi var, rotasyonla çalışıyorlar - Bağlı 15 köy var - Günlük ortalama 30 poliklinik yapılıyor -Aşılama hizmetleri sürdürülüyor

Karagündüz ASM	30.11.2011	Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	<ul style="list-style-type: none">- Dr. Rafet Güzel ile görüşüldü- Sobayla ısıyor.- ASM'de aşı saklanmıyor (jeneretör olmadığından), Erçek ASM'de aşılar saklanıyor.- Aile sağlığı elemanı yok.- Merkez dahil 6 köyü var- Depremden sonra göç almış, günlük poliklinik 5 iken 15'e çıkmış.- Aşıların mobil ekiplerce yapılması talebi var
Ortanca ASM	30.11.2011	Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	<ul style="list-style-type: none">- Dr. Arif Kuma ile görüşüldü- 2 aile hekimi ve 2 aile sağlığı elemanı var.- Merkez dahil 4 köyü var- Aşıya çıktıkları için aile sağlığı elemanlarıyla görüşülemedi.
Karpuzalan ASM	30.11.2011	Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	<ul style="list-style-type: none">- Eski sağlık evi tip projesine sahip- 4100 nüfusu var- Dr. Fethi Aytav ile görüşüldü- ! hekim ve 1 aile sağlığı elemanı var- Depremden sonra nüfusta herhangi bir değişiklik olmamış- Hedef nüfusun tamamının aşılınıp kaydedildiği tespit edildi ve çalışanlar tebrik edildi

Erciş ilçesi:

Sağlık kuruluşu	Ziyaret tarihi	Ziyaret ekibi	Tespitler
Merkez TSM ve 1 No'lu ASM	24.11.2011	AÇSAP gn. Md. yardımcısı Dr. Selahattin Şahin Dr. Coşkun bey AÇSAP şube md. hemşire Büşra Soğanda	<ul style="list-style-type: none"> - Binada ciddi hasar görünmemektedir. - Hizmet vermek üzere hazırlıklar yapılmaktadır. -Sağlık grup başkanı Dr. Nilüfer hanım görev başındadır. - Normalde 6 aile hekimi bulunan ASM'de 2 aile hekimi çalışmaktadır.
Merkez 4 No'lu ASM	24.11.2011		<ul style="list-style-type: none"> - 2 aile hekimi ve 2 aile sağlığı elemanı görev yapmaktadır. - Öğle arası olduğundan hekimlerle görüşmek mümkün olmamıştır. - Binada ciddi hasar bulunmamakla birlikte bölgeden dışarıya ciddi göç olduğu ifade edilmiştir.
Merkez 5 No'lu ASM	24.11.2011		<ul style="list-style-type: none"> - Bina hasarlıdır - 2 aile hekimi vardır ve bina dışındaki araçta hizmet vermektedir.
Yukarı Işıklı ASM	24.11.2011		<ul style="list-style-type: none"> - Binada ciddi hasar görünmemektedir. ancak resmi kurumlarca hasar tespiti yapılmamıştır - 4 aile hekimi yaklaşık 15.000 nüfusa hizmet vermektedir. - Sağlık personelinin barınma sorunu olduğu ifade edilmiştir - Sağlık personeli dönüşümlü olarak izin kullanma talebini dile getirmiştir.
Merkez TSM ve 1 No'lu ASM	27.11.2011	Dr. Mustafa Akpınar ve Dr. Şenol Sever (Balıkesir Bul. Has. Şb.)	<ul style="list-style-type: none"> - Sahra hastanesinin bir kısmının TSM binasına taşınma hazırlıkları vardır. 1 no'lu ASM ve TSM'nin nerede ve nasıl hizmet vereceği henüz belli değildir. -Soğuk zincir ve aşı durumu TSM aşı sorumlusu ile birlikte değerlendirilmiştir.

ÇADIRKENTLERE İLİŞKİN GÖZLEMLER

Van'da görev yaptığım süre içerisinde bazı çadır kentleri ziyaret edip özellikle sağlık hizmetleri yönünde gözlemde bulunmaya çalıştım. Bu gözlemlerin o andaki duruma özel olduğu unutulmamalıdır. Bu gözlemlerden bazıları şu şekildedir:

1. 27.11.2011 tarihinde Erciş'de bulunan Terminal çadır kenti ziyaret edilmiştir. Bu ziyaret sırasında toplam 110 çadırdaki 527 kişinin barındığı öğrenilmiştir. Kampta sürekli bir sağlık ekibi bulunmamaktadır. Acil durumlarda 112'den ambulans çağırılmaktadır. Kamp yöneticisinin sürekli bir sağlık ekibi bulundurulması talebi olmasına karşın Merkez 1 No'lu ASM'ye yaklaşık 1 km mesafede olması nedeniyle bu talep çok mantıklı bulunmamıştır. Çadırlarda bulunan tuvaletlerin kanalizasyon sistemine bağlandığı, yangına karşı yangın tüpleri temin edildiği tespit edilmiştir. Kamp yöneticisinin özellikle kemiricilere karşı ilaçlama yapılması talebi olmuştur.
2. 28.11.2011 tarihinde Van merkezde Vanspor tesislerinde bulunan çadır kent ziyaret edilmiştir. 1800 kişinin barındığı bu çadır kentte bir sağlık çadırı olmasına rağmen henüz sağlık ekibi görevlendirmesi yapılmadığı öğrenilmiştir.
3. 28.11.2011 tarihinde Van merkezde Mimarsinan çadır kenti ziyaret edilmiştir. 5530 kişinin barındığı bu çadır kentte bir doktor ve 2 ebeden oluşan sağlık ekibi sağlık hizmeti vermektedir. Kampta 488 çadır, 32 kanalizasyona bağlı tuvalet ve 12 banyo kabini bulunmaktadır. İçme suyu hazır su olarak kullanılmakta, kullanma suyu olarak şebeke suyu kullanılmaktadır. Bu sudan günlük olarak numune alınmaktadır ve temiz çıkmıştır. Yemek ihtiyacı aşevinden sağlanmakta, çöpler konteynerlar aracılığıyla belediye tarafından günlük olarak toplanmaktadır.
4. 28.11.2011 tarihinde Van merkezde DSİ çadır kenti ziyaret edilmiştir. 107 çadırdaki 810 kişinin barındığı bu çadır kentte sürekli bir sağlık ekibi bulunmamaktadır. Kamp sakinlerinin banyo ve tuvalet olanaklarının yetersizliği, tuvalet temizliğinin yapılmadığı, yeterli temizlik malzemesi bulunmaması, bir özel kuruluş tarafından hazırlanan yemeklerin yeterince pişmemiş ve kalitesiz olduğu, ısınmada kullanılan tüplerin değiştirilmesinde sorun olduğu, yeterli tüp bulunmadığı şikayetleri tespit edilmiştir.
5. 28.11.2011 tarihinde Van merkezde Mehmetçik çadır kenti ziyaret edilmiştir. Yeni kurulmuş olan ve yaklaşık 500 kişinin barındığı bu çadır kentte bir sağlık çadırı vardır ve burada 19 No'lu ASM'nin hekimi görev yapmaktadır.